

Podmínky pro prodej vajec

V prostoru Evropské unie jsou vejce volně obchodovatelná, a pokud splňují závazné podmínky pro uvádění do oběhu, mohou se dovážet i do České republiky, a to i ze třetích zemí.

Od 1.1.2012 lze uvést na trh v rámci EU pouze vejce vyprodukovaná od nosnic z obohacených klecových systémů.

Vejce jsou tříděna podle jakosti na dvě základní třídy:

- 1) Vejce třídy „A“ neboli „čerstvá“
- 2) Vejce třídy „B“

1) Vejce třídy „A“

Aby mohlo být vejce zařazeno do třídy A musí mít tyto jakostní znaky:

- a) **skořápka a blána** – normálního tvaru, čisté, nepoškozené;
- b) **vzduchová bublina** – nepohyblivá, výška nejvýše do 6 mm; u vajec označených „extra“ však nesmí přesahovat 4 mm;
- c) **žloutek** – při prosvětlení viditelný pouze jako stín, bez zřetelně rozeznatelných obrysů, při otáčení se zlehka pohybuje a vrací se ke středu;
- d) **bílek** – čirý průhledný;
- e) **zárodek** – nepostřehnutelný vývoj;
- f) **cizí látky** – nepřipustné;
- g) **cizí pach** – nepřipustný.

Vejce třídy A se před tříděním ani po třídění nesmějí mýt.

Vejce třídy A nesmí být žádným způsobem konzervována nebo chlazená v prostorách nebo objektech, kde je teplota uměle udržována pod 5 °C. Vejce, která byla v průběhu dopravy uchovávána při teplotě nižší než 5 °C po dobu kratší než 24 hodin nebo v maloobchodních prodejnách a přidružených prostorách po dobu kratší než 72 hodin, se však nepovažují za chlazená.

Vejce třídy A jsou dále tříděna dle hmotnosti:

- a) **XL** velmi velká: hmotnost 73 g a více;
- b) **L** velká: hmotnost od 63 g do 73 g;
- c) **M** střední: hmotnost od 53 g do 63 g;
- d) **S** malá: hmotnost do 53 g.

Hmotnostní skupina se vyznačí příslušnými písmeny nebo výrazy nebo pomocí kombinace písmen a výrazů, a případně lze uvést i příslušné hmotnostní rozpětí. Lze použít i jiná dodatečná značení, pokud tato značení nelze zaměnit s písmeny a výrazy stanovenými výše a v souladu se směrnici 2000/13/ES.

Jestliže jedno balení obsahuje vejce třídy A různých velikostí, uvede se minimální čistá hmotnost vajec v gramech a na vnější straně obalu se uvede označení „Vejce různých velikostí“ nebo podobný výraz.

2) Vejce třídy „B“

Vejce třídy B jsou vejce, která neodpovídají jakostním znakům na vejce třídy A. Vejce třídy A, která již nemají tyto znaky, mohou být přeřazena do třídy B. Vejce třídy B se smí dodávat pouze do potravinářského a jiného průmyslu.

Označování vajec

Označování samotných vajec

Vejce třídy A se označují kódem producenta.

Kód určující rozlišovací číslo producenta, které se uvádí na vejcích podle předpisu Evropských společností, se skládá z:

- metody chovu, která se uvede příslušným kódem:
 - pro vejce nosnic ve volném výběhu,
 - pro vejce nosnic v halách,
 - pro vejce nosnic v klecích, nebo
 - pro vejce nosnic chovaných v souladu s požadavky ekologického zemědělství,
- registračního kódu státu,
- registračního čísla hospodářství.

Na skořápce **musí být**:

Kód, tj. rozlišovací číslo producenta (v ČR 4 čísla) a způsob chovu a registrační kód státu.

Např.:

Vejce třídy B se označují kódem producenta nebo jiným způsobem. Označení by mělo mít podobu kruhu o průměru minimálně 12 mm, v němž je písmeno „B“ o minimální výšce 5 mm, nebo jiný zřetelně viditelný barevný bod o průměru minimálně 5 mm. Členské státy mohou stanovit výjimkou z tohoto požadavku pro vejce třídy B, pokud jsou uváděna na trh výhradně na jejich území. **Spotřebitel by takto označená vejce neměl kupovat, neboť nesplňují požadavky na vejce třídy A, jsou určena pro zpracování v potravinářském průmyslu a riziko alimentárního onemocnění a poškození zdraví je při nesprávném zacházení významně vyšší. Navíc je zakázáno taková vejce do oběhu pro spotřebitele uvádět.**

Označování vajec se uskutečňuje v produkčním místě nebo v první balírně/třídírně, do níž jsou vejce dodána. V tržní síti musí být vejce značena vždy.

Označování obalů

Na obalech obsahujících vejce třídy A musí být na vnější straně zřetelně a čitelně uvedeny tyto údaje:

- jméno a adresa podniku, který vejce balil nebo nechal zabalit;
- rozlišovací číslo balírny nebo třídírny, např. CZ 123;
- třída jakosti; obaly mohou být označeny slovy „třída A“ nebo písmenem „A“, a to buď samostatně, nebo v kombinaci se slovem „čerstvá“;
- hmotnostní skupinou podle nařízení;
- datem minimální trvanlivosti;
- údaj o zvláštních podmínkách skladování podle směrnice 2000/13/ES, který doporučuje spotřebitelům uchovávat vejce po zakoupení v chladu.

Kromě požadavků stanovených musí být na obalech obsahujících vejce třídy A na vnější straně zřetelně a čitelně uvedeny údaje o způsobu chovu.

K označení způsobu chovu se použijí pouze následující výrazy:

- a) pro tradiční chov výrazy stanovené „Vejce nosnic ve volném výběhu“ nebo „Vejce nosnic v halách“ nebo „Vejce nosnic v klecích“
- b) pro ekologickou produkci se použijí výrazy stanovené v článku 14 Nařízení Rady (ES) č. 834/2007

Význam kódu producenta se vysvětlí na obalu nebo uvnitř balení.

Jestliže chce znát spotřebitel původ vajec, najde informaci na vejci samotném (rozlišovací číslo chovu), nikoli na obalu.

Na obalech obsahujících vejce třídy B musí být na vnější straně zřetelně a čitelně uvedeny tyto údaje:

- a) číslo balírny nebo třídírny;
- b) třída jakosti; označení výrazem „třída B“ nebo písmenem „B“;
- c) datum balení.

Členské státy mohou požadovat, aby balení vajec pocházejících z jejich území byla označena tak, aby při jejich otevření bylo označení narušeno.

Informace uváděné při prodeji vajec bez obalu

Při prodeji vajec bez obalu se uvedou pro spotřebitele zřetelným a čitelným způsobem tyto informace:

- a) třída jakosti;
- b) hmotnostní skupina;
- c) údaje o způsobu chovu;
- d) vysvětlení významu kódu producenta;
- e) datum minimální trvanlivosti.

Minimální trvanlivost

Datum minimální trvanlivosti se stanoví nejdéle na 28 dnů po snášce. Pokud je udána doba snášky, datum minimální trvanlivosti se určí podle prvního dne uvedeného období. Vejce musí být dodána spotřebiteli nejpozději do 21 dnů po snášce.

Např.: **Datum spotřeby: 14. 2. 2018**

tedy:

- **14. 2. 2018** je poslední den, kdy výrobce ručí za zdravotní nezávadnost vajec při dodržení všech podmínek pro jejich skladování a manipulaci,
- **7. 2. 2018** je poslední den, kdy prodejce smí nabízet vejce ke spotřebě konečnému spotřebiteli = datum prodeje,
- **17. 1. 2018** je pak datum snesení vejce.

Přímý prodej chovatele konečnému spotřebiteli

- 1) Čerstvá vejce, která jsou předmětem přímého prodeje chovatelem konečnému spotřebiteli, a to v malých množstvích v jeho vlastním hospodářství, v tržnici nebo na tržišti, nesmí být dále uváděna do oběhu.
- 2) Čerstvá vejce prodávaná v tržnici nebo na tržišti a nebo dodávaná chovatelem v malém množství do místní maloobchodní prodejny, která zásobuje přímo konečného spotřebitele, musí být označena, to však neplatí pro vejce z hospodářství chovatele, který chová nejvíce 50 nosnic. Čerstvá vejce dodávaná chovatelem do místní maloobchodní prodejny musí být prosvícena. Čerstvá vejce podle odstavců 1 a 2 mohou být prodána konečnému spotřebiteli nejpozději do 21 dnů po snášce, přičemž doba minimální trvanlivosti je 28 dnů od data snášky.
- 3) Za malé množství čerstvých vajec, která mohou být prodána chovatelem v jeho vlastním hospodářství, v tržnici nebo na tržišti přímo jednomu konečnému spotřebiteli, se považuje nejvýše 60 vajec.

- 4) Za malé množství čerstvých vajec, která mohou být předmětem jedné dodávky těchto vajec chovatelem do maloobchodní prodejny uvedené v odstavci 2, se považuje nejvýše 600 vajec v průběhu 1 týdne.

Vejde vyřazená z tržní sítě

Vejde, které nejsou již určeny k lidské spotřebě, tj. byly vyřazené z tržní sítě, jsou vedlejšími živočišnými produkty. Musí být shromažďovány, skladovány, přepravovány a označovány v souladu s čl. 4 a čl. 21, bod 1-3 nařízení EP a Rady č. 1069/2009 a nařízením Komise (EU) č. 142/2011. Zejména musí být odděleny a označeny tak, aby etiketa jasně uváděla kategorii vedlejších živočišných produktů a v případě kategorie č. 3 slova „není určeno k lidské spotřebě“, popřípadě u kategorie č. 2 slova „není určeno ke krmení zvířat“.

Souhrn

Za vejce v prodejní síti odpovídá jejich výrobce. Vejce prodávaná v provozovnách, kde má dozor MěVS v Praze SVS jsou veterinárně kontrolována. Dále jsou vejce pod veterinárním dozorem v místě produkce, třídění, uvádění do oběhu a v tržnicích, vejce jsou kontrolována v rámci veterinárního dozoru i při vstup na území EU a při dovozu na místa určená v České Republice.

Vejde je komodita, která si vyžaduje zvýšenou pozornost z hlediska dodržení skladovacích teplot, balení vajec a manipulace s nimi je pak kapitola sama pro sebe. Jelikož jsou vejce balena do jednorázových obalů nelze použít papírové proložky, papírové krabičky a kartony opakovaně! K snížení rizika výskytu zdravotních komplikací pak doporučujeme nakládat s vejci dle pokynů výrobce a důkladné tepelně opracování před konzumací.

Důrazně nedoporučujeme konzumovat vejce neznačená a tudíž neznámého původu, hrozí významná alterace zdravotního stavu a poškození zdraví.

Základní pojmy

- „**Vejci**“ se rozumějí vejce ve skořápce, jiná než rozbitá vejce, vejce umístěná do inkubátoru nebo vařená vejce, pocházející od slepic kura domácího (*Gallus gallus*) a vhodná k přímé lidské spotřebě nebo k přípravě vaječných výrobků;
- ▶ *též jinými slovy*
- „**Vejci**“ se rozumějí vejce ve skořápce, která nejsou rozbitá, inkubovaná ani vařená a která jsou snesená farmovými ptáky, vhodná k přímé lidské spotřebě nebo pro přípravu vaječných výrobků;
- „**Rozbitými vejci**“ se rozumějí vejce vykazující porušení jak skořápky, tak i blány, což má za následek ohrožení obsahu;
- „**Vejci umístěnými do inkubátoru**“ se rozumějí vejce od okamžiku jejich umístění do inkubátoru;
- „**Uváděním na trh**“ se rozumí držení vajec za účelem prodeje, včetně nabízení k prodeji, skladování, balení, označování, dodání nebo jakýkoli jiný způsob převodu, úplatného či bezúplatného;
- „**Hospodářským subjektem**“ se rozumí producent nebo jakákoli jiná fyzická či právnická osoba, která se podílí na uvádění vajec na trh
- „**Produkčním místem**“ se rozumí zařízení pro chov nosnic registrované v souladu se směrnicí 2002/4/ES;
- „**Balírnou/třídírnou**“ se rozumí podnik ve smyslu nařízení (ES) č. 853/2004, schválený podle čl. 5 odst. 2 tohoto nařízení, kde jsou vejce tříděna podle jakosti a hmotnosti;
- „**Konečným spotřebitelem**“ se rozumí poslední spotřebitel potravin, který nepoužije potraviny v rámci provozování potravinářského podniku nebo činnosti;
- „**Prvním balením**“ se rozumí umístění potravin do prvního obalu nebo první nádoby, které přicházejí do přímého styku s dotyčnou potravinou, jakož i tento první obal nebo první nádoba;

- „**Dalším balením**“ se rozumí umístění jedné nebo více potravin v prvním obalu do další nádoby, jakož i tato další nádoba;
- „**Zpracováním**“ se rozumí jakákoli činnost podstatně měnící původní produkt, včetně zahřívání, uzení, nakládání, zrání, sušení, marinování, extrahování, extrudování nebo kombinace uvedených postupů;
- „**Tekutými vejci**“ se rozumí nezpracovaný vaječný obsah po odstranění skořápky;
- „**Křapy**“ se rozumějí vejce s porušenou skořápkou a neporušenými podskořápkovými blanami;
- „**Balírnou/třídírnou**“ se rozumí zařízení, kde jsou vejce tříděna podle jakosti a hmotnosti;
- „**Vaječnými výrobky**“ se rozumějí zpracované výrobky získané zpracováním vajec, jejich různých složek nebo melanže nebo dalším zpracováním takto zpracovaných výrobků;
- „**Balením**“ se rozumí obal obsahující vejce třídy A nebo B, s výjimkou přepravních obalů a kontejnerů s průmyslovými vejci; nařízení Komise (ES) č. 589/2008
- „**Prodejem bez obalu**“ se rozumí nabídka vajec k maloobchodnímu prodeji konečnému spotřebiteli jiným způsobem než v obalu; nařízení Komise (ES) č. 589/2008
- „**Sběrným zařízením**“ se rozumí zařízení registrované podle článku 6 nařízení (ES) č. 852/2004 ke sběru vajec od producenta k dodání do balírny/třídírny, na trh pro velkoobchodní podniky schválené jako balírny/třídírny, nebo potravinářskému a jinému průmyslu; nařízení Komise (ES) č. 589/2008
- „**Datem prodeje**“ se podle bodu 3 kapitoly I oddílu X přílohy III nařízení (ES) č. 853/2004 rozumí maximální lhůta pro dodání vajec konečnému spotřebiteli;
- „**Potravinářským průmyslem**“ se rozumí všechna zařízení vyrábějící výrobky z vajec určené k lidské spotřebě, s výjimkou zařízení společného stravování
- „**Jiným průmyslem**“ se rozumí všechny podniky vyrábějící výrobky obsahující vejce, které nejsou určené k lidské spotřebě.

Přehled právních předpisů k problematice

Legislativa ČR

- 1) Zákon č. 166/1999 Sb., v platném znění
- 2) Vyhláška č. 289/2007 Sb., v platném znění
- 3) Zákon č. 110/1997 Sb., v platném znění
- 4) Vyhláška č. 69/2016 Sb., v platném znění

Legislativa EU

- 1) Nařízení EP a Rady č. 852/2004
- 2) Nařízení EP a Rady č. 853/2004
- 3) Nařízení Rady (ES) č. 1308/2013 v platném znění
- 4) Nařízení Komise (ES) č. 589/2008 v platném znění
- 5) Nařízení EP a Rady č. 1169/2011
- 6) Nařízení EP a Rady č. 1069/2009
- 7) Nařízení Komise (EU) Č. 142/2011